

Maximalisering van het UiTPAS-gebruik bij mensen in armoede

UiTPAS als katalysator voor toeleidingsinitiatieven

“Voor ons, de armoedeverenigingen, is de UiTPAS een belangrijk instrument om mensen in armoede meer toegang te geven tot cultuur en vrije tijd. Cultuur en vrije tijd zijn een basisrecht, het geeft ons momenten van ontspanning, een sociaal leven, laat ons deelnemen aan de maatschappij, stimuleert onze creativiteit en zorgt voor onze ontplooiing als mens. Bij mensen in armoede is dat niet anders. De UiTPAS maakt een verschil, en zorgt voor een dynamiek die aanzet tot samenwerken rond toegankelijkheid voor mensen in armoede. De UiTPAS zorgt voor kansen...”

Thérèse

Getuigenis van Welzijnsschakel Ommekeer, vereniging waar armen het woord nemen

In 1995 werd in Aalst de kansenas ingevoerd, een initiatief van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, een vereniging waar armen het woord nemen. De kansenas garandeerde mensen in armoede het recht op deelname aan het georganiseerde vrijetijdsleven door te voorzien in een vaste en betaalbare deelnameprijs. Dit werd mogelijk gemaakt door de hieraan verbonden kosten solidair te delen tussen de aanbieder en de lokale overheid. Gedurende 15 jaar groeide het aantal partnerorganisaties en pashouders, wat in de proefregio al zorgde voor een ruime gedragenheid van de kansenas. Daarnaast werd gedurende die periode al volop ingezet op het toeleiden van mensen in armoede naar het aanbod van de partnerorganisaties.

In 2011 werd de kansenas regionaal uitgebreid met de gemeenten Haaltert, Erpe-Mere en Lede waardoor ook inwoners uit deze kleinere gemeenten konden gebruik maken van de kansenas bij verenigingen in hun eigen gemeente en grotere faciliteiten met een bovenlokale functie in Aalst zoals de cinema, CC De Werf, het stedelijk zwembad en de Aalsterse scholen.

Halfweg datzelfde jaar werd de regio rond Aalst uitgekozen door minister Schauvliege als proefregio voor een nieuwe Vlaamse Vrijetijdspas: de UiTPAS. De UiTPAS tegen kansentarieff is deel van de UiTPAS, de algemene spaar- en voordeelkaart voor je vrijetijd. Op die manier wil het project een aantal drempels voor mensen in armoede - bijvoorbeeld stigmatisering - tegengaan. Tijdens het project werden een aantal (systeemtechnische en administratieve) optimalisaties doorgevoerd, die voor een verbeterde werking van de UiTPAS tegen kansentarieff (oftwel de vroegere kansenas) moeten zorgen. Daarnaast werden heel wat extra toeleidingsinitiatieven en samenwerkingsverbanden opgestart, die op structurele basis moeten

zorgen voor een verhoogde participatie aan het vrijetijdsleven door mensen in armoede. In dit hoofdstuk bieden we een overzicht van de werking en de belangrijkste verwezenlijkingen tijdens het eerste anderhalf jaar van het pilootproject.

2.1 Anticiperen op knelpunten van bestaande passystemen in Vlaanderen

2.1.1 Automatisering van het retributieproces voor een correcte en snelle afhandeling

Bij een deelname tegen kansentarieef betaalt de deelnemer het kansentarieef aan de kassa en krijgt de organisator hiervoor achteraf een tussenkomst van de lokale overheid. De tarieven aan de kassa liggen vast: 1,5 euro voor een halve dag, 3 euro voor een volledige dag en 25% van de prijs bij meerdaagse activiteiten.

Vóór de invoering van de UiTPAS konden verenigingen een papieren onkostennota indienen na de activiteit waarop het aantal deelnemers, het terug te vorderen bedrag, enz. vermeld stond. Sinds de invoering van de UiTPAS tegen kansentarieef kan de vereniging het kansentarieef eenvoudig registreren in het UiTPASsysteem door de pas te scannen aan de kassa (of achteraf in te voeren in het UiTPASsysteem). Op het einde van de maand ontvangt de vereniging een overzicht van de geregistreerde kansentarieven, waarop een factuur uitgestuurd kan worden naar de subsidiënt.

Op dit moment vraagt de verwerking van de kansentarieven voor de vereniging nog twee stappen: de invoer en de bevestiging. In 2013 werd afgesproken om in de hernieuwde contracten met organisatoren te laten opnemen dat de ingevoerde gegevens worden uitbetaald zonder tegenbericht. Elke organisator wordt dan maandelijks op de hoogte gebracht van de geregistreerde onkosten, maar hoeft alleen maar te reageren indien deze niet correct zijn. Bij partners met een volwaardige boekhouding wordt naar ad hoc oplossingen gezocht (bv. cinema Palace & Feestpaleis) om de factuurlast te beperken.

2.1.2 Snellere, meer gedetailleerde en accurate rapportering van participatiegedrag

Vóór de invoering van de UiTPAS gebeurde de rapportering van de participatie door mensen in armoede door een manuele telling van facturen, participatiegegevens van verenigingen en getuigenissen van mensen in armoede binnen de vereniging. Deze gegevens werden dan gedocumenteerd op papier ter verantwoording van de subsidies en het gebruik van de kansenas.

Met de invoering van de UiTPAS kan de rapportering op basis van gegevens uit één enkele databank gebeuren. De geregistreerde pashouders, geregistreerde kansentarieven en check-ins (dus deelnames aan het vrijetijdsaanbod) kunnen uit het UiTPASsysteem getrokken worden.

2.1.3 Integratie van het bovenlokaal aanbod via het Fonds Vrijetijdsparticipatie

Dankzij bovenlokale samenwerkingsverbanden via het Fonds Vrijtijdsparticipatie kunnen mensen in armoede rechtstreeks met hun UiTPAS ook tickets reserveren tegen kansentarieef bij aanbieders buiten de eigen regio. Omdat een en ander technisch nog niet haalbaar is, verloopt de reservatie voorlopig via de UiTPASmedewerker. Het aanbod en de manier van tickets aanvragen is nieuw in Aalst en vraagt tijd om bekend te raken.

- Partners: Fonds Vrijtijdsparticipatie, bovenlokale aanbieders zoals SMAK, Music Hall, KVS, Ancienne Belgique, ...
- Status: Samenwerking is afgesproken voor KVS, Ancienne Belgique, SMAK, Music Hall, Theater aan Zee, ...
- Effect: De voorstellingen van Music Hall vallen in de smaak. In januari waren er ongeveer 30 participaties voor in totaal drie voorstellingen. Vooral bekende voorstellingen als “Annie” en “Ben X” zijn populair.

2.1.4 Voorzien in een regionaal aanbod via gelijkschakeling verdeelsleutels

Binnen de UiTPASregio waren verschillende verdeelsleutels voor het kansentarieef in voege (enerzijds Aalst en anderzijds Haaltert, Lede en Erpe-Mere). Dat maakte het opentrekken van het aanbod naar alle mensen in armoede uit de HELA-regio complex en vaak onlogisch. Na een inschatting van het budget werd beslist dat de stad Aalst zijn verdeelsleutel zou aanpassen aan de verdeelsleutels van de andere gemeentes. Half maart werd dit ook goedgekeurd in Erpe-Mere, Haaltert en Lede, zodat er ook intergemeentelijk verkeer mogelijk is tegen kansentarieef bij alle lokale aanbieders. Tot dan was dit enkel mogelijk voor CC De Werf, de Aalsterse cinema, het stedelijk zwembad en schooluitstappen.

- Partners: Stad Aalst, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, lokaal beleid pilootregio.
- Status: De aanpassing is goedgekeurd.
- Effect: Mensen uit de ene gemeente kunnen deelnemen aan een activiteit uit een andere gemeente tegen kansentarieef. Ook groepsuitstappen naar verenigingen uit een andere gemeente kunnen op deze manier worden gepland. Dit is vooral belangrijk als alternatief voor een beperkt lokaal aanbod.

2.1.5 ‘Groepskaarten’ voor groepsuitstappen van armoedepartners bij mensen die ‘er net buiten vallen’ of begeleiders

Sommige leden van armoedeverenigingen hebben geen recht op het kansentarieef, maar beschikken ook niet over de mogelijkheden om het volledige bedrag te betalen. Daarom werd een aparte regeling getroffen zodat deze leden ook kunnen genieten van groepsuitstappen -

weliswaar tegen het dubbele van het reguliere kansentarief. Het budget hiervoor wordt momenteel volledig beheerd door de subsidies van het pilootproject.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede.
- Status: Dit systeem is in voege sinds januari 2013 en is een proefexperiment voor de welzijnsschakels en de Vierdewereldgroep.
- Effect: Vooral in de welzijnsschakels van Erpe-Mere en Lede wordt hiervan frequent gebruik gemaakt, ook in Aalst waren er op deze manier participaties. Dit heeft veel te maken met de doelgroep die de organisatie bereikt.

Opmerking: Deze regeling is moeilijk te financieren op structurele basis. Een eventuele oplossing kan eruit bestaan om leden van erkende verenigingen de mogelijkheid te bieden tot participatie aan toeleidende groepsuitstappen met een wild-card pass op naam van de vereniging - met een maximum aantal deelnemers/participaties per vereniging. Er zouden enkele concrete richtlijnen rond de precieze afbakening van de groep vastgelegd kunnen worden.

Ter vergelijking: in Brussel konden erkende verenigingen beschikken over een aantal cultuurwaardebonnen voor een aantal van hun - geïsoleerde - leden (die niet in aanmerking komen voor het bestaande kortingsysteem).

2.2 Inzet van mankracht op brede adoptie van de kansenwerking van de UiTPAS loont

In het kader van het proefproject van de UiTPAS in de pilootregio Aalst heeft CultuurNet Vlaanderen een medewerker aangeworven die zich specifiek toelegt op de maximalisatie van het UiTPAS-gebruik bij mensen in armoede. De UiTPASmedewerker is actief aanwezig op de bestaande overlegstructuren binnen de UiTPASregio met ruimte voor inspraak- en feedbackmomenten van mensen in armoede en heeft permanent aandacht voor de specifieke kenmerken van deze doelgroep binnen het algemene project. Focus ligt ook op structurele processen en initiatieven in samenwerking met lokale of bovenlokale partners om de voortgang ook na het pilootproject zo veel mogelijk te garanderen.

Deze taken kunnen bij uitrol binnen bestaande takenpakketten worden opgenomen van bijvoorbeeld maatschappelijk werkers, vrijwilligers en beroepskrachten in welzijnsverenigingen. Daarbij moeten ook duidelijke engagementen gevraagd worden van de diensten vrije tijd en communicatie. Zo kan een wisselwerking ontstaan met mensen in armoede rond passende voordelen en communicatie. De noodzaak van een zekere coördinatie van deze processen zal echter blijven bestaan. Bij uitrol wordt daarom geadviseerd dat een nieuwe UiTPASregio of -

stad bij voorkeur een halftijdse VTE aanduidt om deze initiatieven en administratieve processen op te volgen.

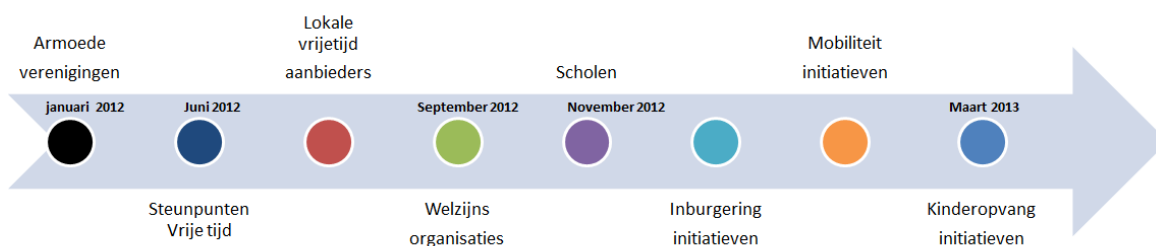
2.3 UiTPAS laat toe om drempelverlagende toeleidingsmethodieken vorm te geven en te evalueren

“Om te kunnen kaarten moet je met vier zijn. Zowel mensen in armoede, armoedeverenigingen, het verenigingsleven als lokale besturen hebben in dit verhaal een belangrijke rol. De ideale vorm van toeleiding is een weg die door alle betrokken partijen voor een deel wordt afgelegd. Het vraagt veel inspanningen van iedereen, het is een traag proces, maar er is geen andere weg.”

Anouk Stragier, Welzijnsschakel ‘t Klikt Groot-Haaltert

Tijdens het project kwamen heel wat organisaties en sectoren met de UiTPAS in aanraking. Samen met hen bekeken we de mogelijkheden om de UiTPAS als instrument binnen hun werking en doelstellingen in te zetten. Daaruit ontstonden verschillende toeleidende initiatieven en instrumenten. Dit zorgde voor een breed stakeholdernetwerk, waarvan je in dit hoofdstuk een overzicht krijgt.

Onderstaande illustreert alvast de samenwerkingsverbanden met de verschillende stakeholders op een tijdlijn:

Op een meer gedetailleerde tijdlijn brengen we de verschillende initiatieven in kaart die het UiTPAS-gebruik bij mensen in armoede maximaliseren. We brachten ze onder in 6 categorieën.

1. Garanderen van structurele inspraak en betrokkenheid mensen in armoede
2. Creëren en vergroten van gedragenheid van het kansenverhaal bij aanbieders
3. Werken aan zichtbare (praktische) drempels

4. Werken aan onzichtbare (psycho-sociale) drempels
5. Werken aan communicatie over werking van UiTPAS
6. Werken aan communicatie over aanbod van UiTPAS

2.3.1 Garanderen van structurele inspraak en betrokkenheid mensen in armoede

Voor heel wat mensen in armoede is de UiTPAS een plotse verandering na ettelijke jaren gebruik van een kansentas. Het wegnemen van het stigma en het verlagen van participatiedrempels door allerhande initiatieven is een belangrijke doelstelling van de UiTPAS. Daarom willen we ook graag weten of de UiTPAS hen effectief helpt en hoe ze vandaag participeren. Via gerichte acties krijgen mensen in armoede de kans om feedback te geven over hun ervaringen.

(a) Cultuurgroep/Werkgroep ontspanning van de armoedepartner

In de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en Welzijnsschakel Ommekeer uit Erpe-Mere bestond reeds een werkgroep cultuur. In Haaltert werd deze intussen ook opgericht. Tijdens deze werkgroepsvergaderingen delen mensen in armoede ervaringen uit over de UiTPAS, het gebruik en de bijgewoonde activiteiten.

- Partners: Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen.
- Status: De UiTPASmedewerker is regelmatig aanwezig op cultuurgroep met mensen in generatiearmoede in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen in Aalst, de werkgroep Vrije Tijd en Ontspanning van Welzijnsschakel Ommekeer in Erpe-Mere (en verscheidene groepsactiviteiten en ontmoetingsmomenten), de werkgroep Ontspanning van welzijnsschakel 't Klikt in Haaltert en het maandelijks ontmoetingsmoment van Welzijnsschakel Lede.
- Effect: Door te luisteren naar ervaringen kunnen soms hele praktische zaken aangepakt worden zoals: een te klein lettertype, een te moeilijk woord, te weinig concrete info, een goeie plek om promo-materiaal te verspreiden; een fijn voordeel voor mensen in armoede of een balie waar de werking van de UiTPAS niet geheel duidelijk is, ... Het is ook een ideale plek om te horen waarvoor mensen interesse hebben. Samen met het Fonds Vrijetijdsparticipatie peilden we naar voorstellingen van bovenlokale aanbieders en namen we op basis daarvan contact op met Music Hall van Capitole omdat dat aanbod erg aansprak. We luisterden ook naar voorstellen voor omruilvoordelen zoals: waarom geen punten ruilen voor vervoer? Hierop legden we een busje in vanuit de regio naar de Parkconcerten in Aalst. Ook in het najaar werken we, in samenwerking met Mobiel 21 vzw, enkele testpistes uit.

Welzijnsschakel Ommekeer uit Erpe-Mere: *“Op de laatste agenda stond onder meer de keuze van groepsuitstappen naar lokaal en bovenlokaal aanbod. Maar ook de uitwerking van de foto-*

expo rond drempels die we samen met UiTPAS afwerken. Rond het voordeel van het Parkiesbusje legden we de definitieve opstapplaatsen vast samen met mensen in armoede.”

(b) Regionale werkgroep (HELA) UiTPAS tegen kansentariaf

Dit is een regionale reflectiegroep van de UiTPAS tegen kansentariaf rond de werking en toelidingsinitiatieven in het kader van het lokaal netwerk. De UiTPASmedewerker maakt hier deel van uit en wisselt ideeën, voorstellen en een stand van zaken uit. Deze werkgroep wordt mee gevoed door de ervaringen die gedeeld worden in de cultuurgroepen van de armoedeverenigingen.

- Partners: Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Welzijnsschakel Lede, Gemeente Haaltert, Cultuurdienst Aalst, dienst vrije tijd Erpe-Mere, Sociaal Huis Aalst, Erpe-Mere, Haaltert en Lede, Provincie Oost-Vlaanderen, Demos vzw aangevuld met occasionele vertegenwoordiging uit andere gemeenten.
- Status: De UiTPASmedewerker toetst toelidende initiatieven af, rapporteert over de werking van de UiTPAS tegen kansentariaf en stuurt bij op basis van feedback van de werkgroep.
- Effect: We merken dat hierdoor een zinvolle herwerking van de communicatie gebeurt is, met aanpassingen en aanpak van projecten en initiatieven. Bv. volgorde organisaties in gids wordt aangepast, terminologie folder aangepast, discretieproblemen aan de balie worden gemeld, verspreiding UiTPAS-promo onder mensen in armoede, voordelen op maat in het kader van drempelverlaging (punten ruilen voor vervoer)...

(c) Actief betrekken van mensen in armoede bij algemene publieksanalyse

Voor de start van het project organiseerden we een algemene nulmeting rond vrijetijdsparticipatie. Dit gebeurde via een online bevraging waarbij 5000 inwoners van Aalst via een brief met een code werden opgeroepen deze in te vullen (met enkele herhalingsgolven). Rekening houdend met de leefwereld van mensen in armoede veronderstelden we dat deze groep ondervertegenwoordigd zou zijn bij de op die manier verzamelde respons. Mensen beschikken niet steeds over internet, zijn niet (taal)vaardig genoeg om de vragenlijst zelfstandig in te vullen en hebben vaak andere prioriteiten door de zorgen die een armoedesituatie met zich meebrengt op verschillende levensdomeinen. Omdat UiTPAS extra aandacht heeft voor mensen in armoede kozen we voor een proactieve benadering via interviews. We namen een willekeurige steekproef af waarbij we aandacht hadden voor de verschillende subgroepen: mensen in generatiearmoede, mensen die al over een kansentas beschikken en OCMW-clënten in armoede (die niet noodzakelijk al over een kansentas beschikken).

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Sociaal Huis en OCMW Aalst.
- Status: In totaal bevroegen we 72 personen tijdens een interview van 1 à 2 uur.

- Effect: De onderzoeksresultaten wijzen er ons op dat de vrijetijdsbesteding van mensen in armoede zich vooral binnenhuis concentreert, meer dan bij de resultaten uit de algemene bevraging. Populair aanbod zoals de cinema, populaire Vlaamse muziek, shows, musicals.. hebben doorgaans minder drempels voor mensen in armoede. Bij activiteiten rond erfgoed, musea, tentoonstellingen ... maar ook (en vooral) bij sport en bewegingsactiviteiten zien we dat mensen in armoede sterk ondervertegenwoordigd zijn. Binnen de groep mensen in armoede geeft ook een grote groep aan geen cultuureducatie gehad te hebben op school. Mogelijk is hier het onderwijstraject van mensen van vreemde origine in hun thuisland een belangrijke factor om in rekening te brengen. Het duidt er wel op dat mensen in armoede onder meer daardoor dus minder vertrouwd en bekend zijn met het vrijetijdsaanbod.

Als drempels geven de respondenten vooral de kostprijs, te weinig informatie en praktische problemen om er te geraken aan. We kunnen veronderstellen dat er ook psycho-sociale drempels als schaamte, schuldgevoel, minderwaardigheidsgevoel meespelen. Ondanks de intensieve en vertrouwelijke onderzoeksvormen die we gebruikten vallen deze moeilijk te meten en vast te stellen. Mensen in armoede geven minder dan bij de algemene bevraging een gebrek aan interesse te hebben. Als voorstellen voor drempelreductie vragen mensen vooral actieve informatie en een fikse prijskorting. De prijskorting duidt er op dat het kansentariaf nog niet genoeg bekend is of er vraag is om nog meer vrijetijdsaanbod (ook buiten de stad) financieel toegankelijk te maken.

(d) Vragenlijst op heraanvraagformulier voor kansentariaf

Mensen in armoede moeten het kansentariaf op hun UiTPAS jaarlijks laten verlengen, dit omdat het inkomen van mensen kan veranderen. Naast deze financiële oefening is het ook een uniek moment om mensen even feedback te laten geven over hoe ze de UiTPAS ervaren. Bij hun aanvraag peilden we dus naar hun ervaringen over de overgang van kansenas naar UiTPAS, of ze hem zouden aanraden aan anderen, ... maar ook hoe ze te weten komen wat ermee te doen, of ze punten sparen voor een voordeel, of ze de weg naar de website vinden, ...

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw, Sociaal Huis Haaltert
- Status: Er werden 361 gezinsaanvragen verwerkt.
- Effect: Niet iedereen vulde steeds alles in, dus berekenden we de percentages op basis van de ingevulde antwoorden. Op dit moment werden 361 gezinsaanvragen verwerkt. In een eerste reactie zien we dat 75% van de gegeven reacties op de omschakeling van kansenas naar UiTPAS positief zijn. Vooral de nieuwe naam en het weggenomen stigma worden actief vermeld. Iets meer dan 20% geeft een genuanceerd beeld dat het toch wat gewenning vraagt of dat nog niet alles altijd even vlot werkt. Een klein percentage oordeelt negatief omdat UiTPAS hen niet meer prikkelt of omdat sommige zaken met de UiTPAS (licht) duurder werden door de samensmelting van kansenas en DOE-Bon, die verschillende tarieven hanteerden.

We zien ook dat mensen nog niet vertrouwd zijn met het sparen en het omruilen van punten. Dit nieuwe systeem vraagt duidelijk gewenning, zeer gerichte communicatie en bekendmaking, ... Een aantal mensen geeft aan nog niet duidelijk te weten hoe dat werkt.

Als bron van informatie geven mensen in de eerste plaats de fysieke post in hun brievenbus op. Het tijdschrift van de armoedevereniging (waar het aanbod van de kansentas steeds werd bekend gemaakt) blijft zeer populair. Ook deur-aan-deurbladen en sociale contacten doen het goed. We zien ook dat het internet regelmatig terugkeert, wat sinds de UiTPAS een nieuwe bron van informatie is. 75% van de gezinnen geeft ook aan thuis over internet te beschikken. Iets minder dan 50% van de respondenten geeft daarbij aan al eens naar UiTPAS.be gesurft te hebben. Ook het inzetten op sociale media, zoals de [facebookpagina's](#) van armoedeverenigingen, blijkt zinvol (voorbeeld van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw).

Mensen vinden om mee te gaan is een belangrijke drempel, waarbij 37% van de respondenten aangeeft over weinig sociale contacten te beschikken.

Als we de financiële informatie erbij nemen, zien we dat ongeveer een kwart van de gezinnen met een UiTPAS tegen kansentarieef aangeeft inkomsten uit (deeltijds) werk te hebben. Ongeveer 50% leeft van een vervangingsinkomen door werkloosheid (17%) of invaliditeit (17%), het leefloon (9%) of een andere inkomen (7%) zoals bv. pensioen.

Getuigenis in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen: *“Ik vind de veranderingen van de kansentas naar de UiTPAS goed. Mijn zoon schaamde zich voor de kansentas. **Nu zwaait hij met de UiTPAS bij manier van spreken.** Het geeft een positief gevoel, ook bij mijn kinderen.”*

2.3.2 Creëren en vergroten gedragenheid van het kanserverhaal bij aanbieders

(a) Stellingenpoker rond het kanserverhaal met alle betrokkenen

Een rondje “stellingenpoker” helpt om van gedachten te wisselen over de krijtlijnen waarbinnen de UiTPAS tegen kansentarieef kan werken (tarieven, toelidingskader, kostendeling, voorwaarden en beperkingen, bovenlokaal aanbod,...). Er wordt gewerkt via 12 stellingen waarover iedereen zijn mening kan geven door de stellingen te beoordelen met 0 (akkoord) tot 100 (niet akkoord). De score, bedenkingen via discussie én een gezamenlijk besluit worden mee opgenomen in dit verslag.

- **Partners:** Fonds Vrijetijdsparticipatie, Netwerk tegen armoede, CultuurNet Vlaanderen en de lokale netwerken (beleid, administratie, aanbieders, armoedeverenigingen, OCMW's).

- Status: Het stellingen werd gespeeld op Vlaams niveau en in verschillende kandidaat-regio's: Kortrijk, Leuven, Vilvoorde, Turnhout, Dendermonde, ...
- Effect: Het stellingen spel laat toe om te evalueren in welke regio's de gedragenheid om succesvol met de UiTPAS aan de slag te gaan het grootst is.

(b) Vormingen voor aanbieders van vrije tijd

Door organisatoren van vrijetijdsactiviteiten een vorming aan te bieden krijgen ze een beter inzicht in de leefwereld van mensen in armoede, hun participatiedrempels en wat ze daaraan concreet kunnen doen. Deze vormingen kunnen op lokaal niveau of op Vlaams niveau plaatsvinden.

- Partners:
 - Lokaal: Lokale armoedeverenigingen, Lokale aanbieders
 - Vlaams: Netwerk tegen Armoede, Steunpunten en koepels binnen de Socio-Culturele, Jeugd- en Sportsector, Fonds Vrijetijdsparticipatie, Departement CJSM.
- Status:
 - Lokaal: (enkele voorbeelden)
 - 19/6/2012: Sportdienst Erpe-Mere
 - 20/6/2012: Dienst Vrije Tijd - Stad Aalst
 - 4/7/2012: Jeugddienst Aalst
 - 2/9/2012: Vrije Tijdsinfobeurs Lede
 - 15/9/2012: Infomoment jeugdverenigingen Aalst
 - 30/9/2012: OKRA Academie
 - 19/3/2013: Vergadering vertrouwenspersonen scholen in Lede
 - 22/2/2013: Infomoment UiTPAS Huis van het Nederlands in Aalst.
 - 14/5/2013: Infomoment UiTPAS op NT2-overleg (Inburgering): Leerpunt, CVO, OKAN, ...
 - 28/4/2013: Dienst Integratie Stad Aalst
 - 27/5/2013: Vergadering vertrouwenspersonen scholen in Erpe-Mere
 - 28/5/2013: Werkdag UiTPAS in Kortrijk: retributie, toeleiding en draagvlak UiTPAS met kansentarief.
 - 6/6/2013: Deelname aan Workshop toeleiding door Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos en Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen
 - Permanent: installatie UiTPAS en infomoment bij vrijetijds-verenigingen
 - Extra: Scholen:
 - 23/11, 27/11/2012: Scholen Aalst
 - 4/12/2012: Scholen Lede
 - 7/12/2012: Scholen Haaltert
 - 10/12/2012: Scholen Erpe-Mere
 - 22/1/2013: Infomoment voor leerlingen 4e middelbaar VTI Aalst n.a.v. creaproject

- Vlaams: (enkele voorbeelden)
 - 10/10/2012: UiTForum met werkbezoek Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw: +/- 20 organisaties aanwezig
 - 14/11/2012: Werkbezoek UiTPAS met werkgroep toeleiding via het Departement CJSM: +/- 10 organisaties
 - 28/11/2012: Steunpunt Jeugd in Brussel: +/- 10 organisaties
 - 7/12/2012: Infomoment in KVS over drempels naar vrije tijd en UiTPAS voor cultuuraanbieders van Netwerk Tegen Armoede: +/- 30 organisaties
 - 28/3/2013: Horizontaal Permanent Armoede-overleg: stand van zaken UiTPAS

(c) Inzetten van de multimediale foto-expo 'Er op Uit'

De expo "Er op Uit" gaat over drempels die mensen in armoede ervaren wanneer zij willen deelnemen aan cultuur en vrije tijd. Een groep van 10 jongeren, zowel met als zonder armoede-ervaring, ging op stap met een fototoestel. Aan de hand van hun foto's en getuigenissen worden 17 drempels belicht. En vaak zijn deze verrassend makkelijk weg te werken...

De expo, die vertrekt vanuit en wordt gedragen door mensen in armoede, doet voorstellen naar het beleid, reikt drempelverlagende initiatieven aan in een engagementsformulier voor aanbieders en roept bezoekers op om UiTpunten te doneren aan drempelverlagende projecten.

- Partners: Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel Lede, Welzijnsschakel 't Klikt, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en Netwerk tegen armoede
- Status: de expo werd geopend op 7/11/2013 geopend in Haaltert voor het grote publiek en zal dan rondreizen in HELA en daarna in Vlaanderen. De welzijnsschakels stappen met de expo ook actief toe naar aanbieders om drempelverlagend te gaan werken.
- Effect: Diezelfde week werd de expo een eerste keer gebruikt voor een lokale vorming van KWB Haaltert. De expo wordt ook gebruikt op een bredere vorming van Locus, Socius, Het netwerk tegen armoede en Welzijnsschakel Ommekeer eind 2013.

"Met de fototentoonstelling "Er op Uit" willen we een gesprek of dialoog opstarten. Vanuit de ervaringen van volwassenen en jongeren in armoede uit de regio benoemen we drempels en formuleren we concrete tips die het verenigingsleven toegankelijker kunnen maken. Heel wat van die tips zijn ook aangebracht door het verenigingsleven zelf op onze avonden met de courageusen¹ waar er 41 verenigingen uit Erpe-Mere en Haaltert hebben aan deelgenomen."

¹ De Courageusen is een sociaal-artistisch theaterproject waarin mensen in armoede werden begeleid door een professionele theatermaker. Op basis van hun ervaringen rond drempels naar vrije tijd werden verschillende theaterscenes voorbereid. Deze scènes werden dan naar vorgebracht op een lokale dialoogavond in Haaltert en Erpe-Mere met socio-culturele verenigingen. In totaal werden ongeveer 150 mensen bereikt. Voor De Courageusen was dit meteen ook een kennismaking met 'theater maken' en vaak de eerste keer dat ze zelf op een podium stonden. De resultaten van deze dialoog- en denkdag

Thérèse, vrijwilliger in Welzijnsschakel Ommekeer

“Wij ervaren dagelijks hoe moeilijk het is om zelf aan vrije tijd of cultuur te doen. Door mee te werken aan het fotoproject durf ik meer. Ik vond het echt leuk om zelf foto's te maken. En te zien hoe mooi dat was op een groot scherm. Het was ook tof om samen op stap te gaan. Vroeger had ik meer schrik om ergen naar toe te gaan. Licorice maakt super lekkere pasta!

Wietske van het JOC in Aalst kwam ook spreken in onze groep daardoor ga ik naar verschillende activiteiten in fabriek plastic. Er volgden zelfs 3 jongeren van onze groep een cursus animator. Ze stonden deze zomer zelfs op een mobiel speelplein. En we hadden ongelooflijk veel plezier....”

Vicky, deelnemer aan het foto-project Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw

(d) Infomomenten voor het betrekken van welzijnsinitiatieven

Heel wat socio-culturele verenigingen, sociale diensten en welzijnsverenigingen kenden het bestaan van de kansentas, maar waren weinig vertrouwd met het concrete aanbod, de tarieven, de mogelijkheden, de werking en de voorwaarden.

Naar aanloop van de start van het proefproject - en nadien ook doorlopend - werden daarom extra infomomenten verzorgd ten behoeve van verenigingen. Er wordt steeds gezocht naar actieve samenwerkingen door de opname van de UiTPAS in de communicatie, verspreiding van het UiTPAS-aanbod, discrete doorverwijzingen, tips voor laagdrempelig werken en vormingen en informatie over de werking van de UiTPAS aan kansentarieef.

- Partners: Welzijnsdiensten en sociale organisaties: OCMW/sociaal Huis, Buurthuis Parol, Wijkgezondheidscentrum Daenshuis, Steunpunt Welzijn, Inburgering Oost-Vlaanderen, Leerpunt, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, welzijnsschakels...
- Status: verschillende infomomenten
 - 5/7/2012: Buurthuis Parol en Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen
 - 22/10/2012: Inburgering Oost-Vlaanderen in Aalst
 - 23/11/2012: Steunpunt Welzijn in Aalst
 - 29/11/2012: Babelonië: taalproject voor anderstaligen (2x)
 - 6/12/2012: Nieuwe OCMW-Secretaris Erpe-Mere
 - 10/1/2013: Uit De Marge/Jongeren Ontmoetingscentrum
 - 23/1/2013: Dienstencentra Aalst
 - 28/1/2013: Infomoment UiTPAS voor 10 welzijnsdiensten op Rechteroever Aalst.
 - 2/5/2013: Infomoment CVO De Handelsschool, Aalst.
 - 20/6/2013: Infomoment coordinator Sociale Werkplaats De Loods

rond drempels naar vrije tijd werden verwerkt in de expo: Er op UiT. Teaserfilmpje op:
<https://www.youtube.com/watch?v=CCCXKNtzwPs#t=19>

- 2-3/9/2013: Info en dialoogmoment UiTPAS in OCMW/Sociaal Huis Aalst met 60 maatschappelijk werkers
- 27/9/2013: Infosessie voor leerkrachten in BBSO De Brug in Erpe-Mere
- 12/11/2013 Infomoment in Begeleidingstehuis Termuren (Opvangcentrum Bijzondere Jeugdzorg) voor gezinsbegeleiders van mensen in armoede.
- **Effect:** een breder gedragen UiTPAS, bredere bekendheid van de werking en verhoogde aanwezigheid van de UiTPAS bij deze organisaties. Er werden folders verspreid, e-mailadressen verzameld waarbij promoaffiches werden uitgehangen: bv. rond de activiteit “ijspiste aan kansentarief”, ...

(d) De UiTPAS als kapstok voor een themalessen “vrije tijd” in het onderwijs

De UiTPAS is een handig en concreet instrument om rond te werken op school. Vrije tijd is regelmatig een themaweek in het basisonderwijs, maar kan ook een aangrijpingspunt zijn in het secundair onderwijs om een project rond uit te werken waarin ook het kansverhaal sterk mee verwerkt zit.

Partners: Basis- en secundaire scholen, CVO, NT2 en armoedeverenigingen

Status:

1. Een klas uit het 4e jaar technische vorming van de VTI kreeg een vorming over wat armoede is door de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen met een presentatie over de UiTPAS en het belang van toegankelijke vrije tijd voor mensen in armoede. Daarna gingen ze er zelf mee aan de slag in de grafische lessen waaruit ze promo-affiches maakten voor de UiTPAS op hun school. Mensen in armoede kozen 2 affiches uit die het VTI dan écht liet drukken als promotie-affiche op de school.

2. De OKAN-klas (anderstalige nieuwkomers) op het VTI besloot op een vakvergadering om een les rond de UiTPAS te geven. Er werd een basisles opgesteld waarin de UiTPAS wordt gebruikt als instrument om het aanbod van vrije tijd, de ervaringen en de drempels te

bespreken. Deze les wordt begin december gegeven. Nadien wordt deze geëvalueerd zodat we deze 'voorbeeldles' kunnen verspreiden binnen de verschillende onderwijssystemen.

Effect: De UiTPAS wordt zichtbaar op school, leerlingen maken kennis met de UiTPAS en het kansenverhaal, de les kan een aanzet zijn om samen een activiteit uit te pikken en via daar ook in groepsverband deel te nemen.

2.3.3 Initiatieven rond wegwerken zichtbare drempels

(a) Samenwerking met Mobikansen

UiTPAS speelt ook in op een parallel proefproject rond mobiliteit voor vervoer in Aalst en naar Aalst vanuit Lede, Erpe-Mere en Haaltert. Dit project wordt geleid door Mobiel 21 vzw in het kader van hun traject Mobikansen. Concreet zal er worden ingezet op het creëren van vervoer door middel van een UiTBUS naar Aalst en terug, het uitbreiden van Minder Mobiele Centrales (MBC's) en een mogelijke samenwerking met taxibedrijven d.m.v. taxicheques. Dit proefproject loopt 3 jaar.

- Partners: Mobiel 21 vzw, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt, Welzijnsschakel Lede, MobiPlus Aalst, OCMW Lede, Sociaal Huis Haaltert, Sociaal Huis Erpe-Mere.
- Status: Het project is lopende en zet in op volgende initiatieven
 - Parkiesbus tijdens de zomer: een eerste proefexperiment met een shuttle-bus naar de Parkconcerten voor UiTPAS'ers. In ruil voor 5 punten kon je gratis mee. De stopplaatsen werden vastgelegd door de mensen in armoede zelf.
 - Taxi naar huis: door het ruilen van punten/betalen van het kansentarief kunnen mensen (in armoede) gebruik maken van een (vrijwillige) taxi die hen naar huis brengt. In november test Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen dit uit bij hun groepsuitstap naar Night of the Proms.
 - Fietsen van de Fietserij: Met de UiTPAS aan kansentarief kan je een fiets huren tegen kansentarief. Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen testte met een groep mensen in armoede het gebruik bij een avondvoorstelling in Aalst.
 - Opentrekken van Minder Mobiele Centrales naar vrije tijd. In november/december ondersteunt UiTPAS een oproep naar vrijwilligers om zich aan te melden bij de Minder Mobiele Centrales (gratis UiTPAS en gratis ticket voor een voorstelling na hun eerste rit).
 - Mobiliteitsfonds: voor elke 5 punten die omgeruild worden steunt UiTPAS de mobiliteitsprojecten met 5 euro. Dit najaar promoten we dit via de expo Er op UiT en Music for Life; ook gaan we via een sponsorbrief op zoek naar een structurele lokale sponsor voor dit initiatief.
 - Lokale avondbus: er werden gesprekken gevoerd met De Lijn rond afstemming van de dienstverlening op de avondvoorstellingen in Aalst, maar dat werd geen succes omwille van de financiële drempel. Er wordt gekeken of een lokaal busje kan worden ingezet dat bijv. na een voorstelling in het CultuurCentrum De Werf

mensen zonder vervoer naar huis brengt. Mensen in armoede kunnen dan meerijden tegen kansentarief/aantal punten.

- Effect:

- Parkiesbus: nog geen succes ondanks een intense promocampagne via internet, drukwerk, SMS en nieuwsbrieven.
- Minder Mobiele Centrale: In december komt er een oproep voor vrijwilligers in het gemeenteblad van Haaltert. Mensen in armoede kunnen een beroep op hen doen om heen en/of terug naar een activiteit te raken. Vrijwilligers krijgen hiervoor een gratis UiTPAS en na hun eerste rit ook een gratis ticket voor een UiTPAS-voorstelling naar keuze.
- De Fietserij: Een groep van een kleine 10 mensen ging naar de voorstelling. Uiteindelijk kozen er 2 mensen om te gaan via de fietsen van de fietserij. Andere mensen hadden al een fiets, zochten toch een oplossing om met de auto te gaan of waren totaal niet mobiel per fiets. De fietsers moesten de dag op voorhand de fiets ontlenen, de dag zelf konden ze ermee rijden en de dag erna konden ze de fiets terugbrengen. Eventuele laattijdigheid of schade valt ten laste van de fietser, wat voor mensen in armoede toch een serieus risico ook inhoudt. Mensen die zelf geen fiets hebben, ervaren het fysiek wel als hinderlijk om plots toch te fietsen. Ook was de ervaring van 's avonds te fietsen minder aangenaam dan overdag. De omslachtige procedure vonden de mensen toch een drempel, alsook het feit dat ze het dubbele kansentarief moesten betalen omdat ze de fiets in de praktijk meer dan 1 dag ontleenden... om maar 1 dag te gebruiken.
- Taxivervoer naar huis: Test-case: Mensen in armoede die meegingen met de groepsuitstap van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen naar The Night of The Proms worden na de busrit terug thuis afgezet door vrijwilligers/taxi's in ruil voor €1,5 euro of 5 punten. 5 mensen wensten hier gebruik van te maken waarvan er 2 kozen om 5 punten te ruilen.
- Mobiliteitsfonds: er werden sinds 1 oktober 36 donaties van 5 punten gedaan, goed voor een startbedrag van 180 euro in het fonds.
- Lokale Avondbus: Mobiel 21 verkent een vergelijkend initiatief van C-Mine in Genk.
- Openbaar vervoer: Voor vrije tijd is het openbaar vervoer vaak geen optie omdat er geen bus meer rijdt nadat de activiteit is afgelopen. Voor activiteiten overdag is het wel mogelijk. Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen deed een test om met de bus naar een activiteit te gaan en mensen zelf op zoek te laten gaan naar de juiste informatie over het busgebruik via internet en ter plekke aan de bushalte. De ervaringen waren dat de boekjes van De Lijn moeilijk leesbaar zijn zonder iemand die je er wegwijs in maakt. De lijnwinkel is hier passend voor, maar is slechts beperkt toegankelijk in tijd. De Infolijn van De Lijn is hier een alternatief voor, maar is een betalend nummer wat dus een extra drempel inbouwt om de juiste informatie te bekomen. Op de website waren er vaak heel wat praktische problemen om de juiste haltes en gegevens in te voeren/vinden.

Uit de focusgroep met mensen in armoede: *“Wat moet er veranderen? Vervoer koppelen aan de UiTPAS. Dit zou het betaalbaar maken voor kansarmen. Er wordt expliciet vermeld dat het vervoer niet gratis moet zijn.”*

(b) Mogelijkheden rond kinderopvang

Mensen in armoede met kinderen hebben vaak niet het sociaal netwerk, de middelen en/of de vaardigheden om kinderopvang te vinden. In het kader daarvan zochten we oplossingen met de meest bekende babysit-dienst: de Gezinsbond. Kinderopvang zou ook als omruilvoordeel kunnen worden aangeboden bij activiteiten met de UiTPAS.

- Partners: Gezinsbond, Welzijnsschakel Ommekeer
- Status: verkennend gesprek waarbij de bestaande drempels naar kinderopvang werden toegelicht
- Effect: De Gezinsbond verwerkt deze info momenteel intern en zoekt een passend antwoord. Deze vraag kan verder worden opgevolgd via het Netwerk tegen armoede in functie van een bijsturing op maat van mensen in armoede.

2.3.4 Initiatieven rond wegwerken onzichtbare drempels

(a) Faciliteren van groepsuitstappen in de welzijnsschakels

Een actieve vorm van toeleiding gebeurt in de welzijnsschakels via groepsuitstappen. In 2011 gebeurde dat door de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en welzijnsschakel Ommekeer uit Erpe-Mere. Sinds dit jaar worden er ook gezamenlijke groepsuitstappen georganiseerd door de welzijnsschakels van Lede en Haaltert. Deze gezamenlijke uitstappen vergen goede afspraken onder elkaar en met de organisator (bv. CC De Werf).

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede.
- Status: De welzijnsschakels organiseren autonoom groepsuitstappen op maandelijkse basis. Dit wordt aangestuurd door de professionele toeleidingswerkers en vrijwilligers uit de vereniging.
- Effect: De groepsuitstappen vormen een belangrijk aandeel in de participaties. Heel wat participaties door mensen in armoede in CC De Werf komen voort uit groepsuitstappen van de welzijnsschakels en Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw. In Groot-Aalst gaat dit over ongeveer 20% van alle participaties.

Welzijnsschakel Lede: *“De mensen zijn happig op de punten op de welzijnsschakel ontmoetingsmomenten. Onlangs waren er ook nieuwe mensen van Afrikaanse origine met een UiTPAS aan kansentariaf die de welzijnsschakel leerden kennen. Hun eerste groepsuitstap “The wizard of oz” was een succes. Ze hadden zoiets nog nooit gezien.”*

Getuigenis in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw: *“Ik ben naar de Carnaval Revue geweest in de Toekomst. Het was een zeer leuk en tof optreden. Het was vooral leuk om iedereen te zien inleven in de sfeer en ambiance. Voor mij was het ongeveer **3 maand geleden dat ik iets gedaan had met de UiTPAS**. Door de compagnie en doordat ik mensen kende ben ik mee geweest. Alleen zou ik niet gegaan zijn. Het was leuk eens buiten te komen, je leert ook nieuwe mensen kennen. Anders zit ik maar thuis tussen 4 muren.”*

(b) Samen Inburgeren met UiTPAS

Samen Inburgeren is de naam van een Vlaams model van inburgeringscoaching, waarbij vrijwilligers zich engageren om mensen van allochtone origine te ondersteunen bij hun inburgeringsproces. De dienst integratie van de Stad Aalst, die het project in de stad trekt, voorziet zijn deelnemers van een UiTPAS. Samen kunnen de koppels dan punten sparen of een activiteit kiezen uit de voordelen en zo kennis maken met vrije tijd in de stad. Om ook mensen met allochtone origine te bereiken werd de UiTPAS voorgesteld op Babelonie, Dienst Integratie, en infosessies voor inburgering van de provincie Oost-Vlaanderen. Dankzij inburgeringskoppels kan de info over UiTPAS verder verspreid geraken binnen de gemeenschap en kan de UiTPAS dienen als instrument tot inburgering.

- Partners: Dienst Integratie van de Stad Aalst
- Status: Op 23 februari 2013 krijgen de koppels UiTPAS'en en uitleg. Later kregen ook niet-aanwezigen de kans om een UiTPAS aan te vragen. In totaal gaat het om 22 personen met vier volledige koppels. In het najaar ging de nieuwe verantwoordelijke van het project de UiTPAS bij de nieuwe deelnemers aan het project introduceren via vouchers.
- Effect: Eind augustus waren er in totaal 58 check-ins bij negen verschillende organisatoren door twaalf van de 22 personen. Het Samen Inburgeren-project heeft 36 initiatieven over heel Vlaanderen die deze rol verder kunnen opnemen.

(c) Voordelenacties toegespitst op de doelgroep mensen in armoede

Om bepaalde initiatieven te promoten of de drempel naar omruilvoordelen te verlagen kunnen specifieke activiteiten voor mensen in armoede worden ingericht: een make up-sessie voor 10 punten, een voordeel op een activiteit van de armoedevereniging, een eigen kookmaaltijd in het kader van de Week van de Smaak, ...

- Partners: Week van de Smaak, Schoonheidssalon Ekilibre, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert, verscheidene partners die het verrassingsvoordeel faciliteerden,...
- Status:

- 22/11/2012: Kookmaaltijd in Helderger (Haaltert) voor en met mensen in armoede uit Erpe-Mere en Haaltert ihkv Week van De Smaak: UiTPASvoordeel voor 5 UiTpunten (27 deelnemers).
 - 24/12/2012: Make-Up Sessie door Ekilibri in Aalst voor 5 UiTpunten (10 deelnemers - volzet).
 - 25/1/2013: Nieuwjaarsfeest van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw met een verrassingsvoordeel voor 5 UiTpunten: een wandelkaart, een poëzieboekje, een facetoogje van UiT met Vlieg, een gratis cinematicket, een waardebon voor een toneel, gratis lidmaatschap bij een sportclub,... (+/- 200 deelnemers).
 - Zomer 2013: Parkiesbusje (zie zichtbare drempel mobiliteit)
 - Armoede-boek van Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen voor 10 punten
 - Voordelen zoals de light stick, jongleerballetjes, gratis film, kinderpakket, ...
- Effect: Dergelijke acties zijn goed om het programma rond voordelen sparen en omruilen bekend te maken bij mensen in armoede - en dit in een vertrouwde omgeving. De organisatie van specifieke activiteiten voor mensen in armoede zijn echter ook tijdrovend en daardoor moeilijk haalbaar op structurele basis, tenzij die ingebed kunnen worden in bestaande activiteiten van de lokale armoedepartner.

Getuigenis in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw: *“Ik ben samen met de kleinkinderen mee geweest met de Vierdewereldgroep naar Cirk!. Het was een heel leuke namiddag. De kleinkinderen hebben met hun **UiTpunten** een T-shirt omgeruild. Ze hebben ook hun haar laten veranderen door de Cirk-kapper. Ze waren heel fier op hun kapsel.”*

(d) Schattentochten van Vlieg en Stadspiratenproject in Aalst

In het kader van de zomeractie ‘De schatten van Vlieg’ vond op 25 juli 2012 het Stadspiratenproject plaats in Aalst. Het liep daarnaast ook in Genk, Antwerpen en Gent.

Voor de lokale operationalisering ontvingen de partners van CultuurNet Vlaanderen projectmateriaal (schatkisten, fotokaders en gadgets) en een inspiratiebundel.

“Stadspiraten” is erop gericht om maatschappelijk kwetsbare kinderen die drempels ervaren met betrekking tot cultuurparticipatie beter te bereiken via intensieve samenwerking met een intermediaire organisatie, namelijk via het jeugdwelzijnswerk.

Het project heeft volgende doelstellingen:

- Een zinvol, cultureel artistiek aanbod aanbieden aan kinderen die thuis ‘op vakantie zijn’.
- Cultuurparticipatie van kinderen uit stadswijken stimuleren en heel concreet maken.
- Rechtstreekse verhoging van cultuurdeelname bij kansengroepen, zowel ouders als kinderen.
- Cultuurbeleving binnen het jeugdwelzijnswerk ook op langere termijn vergroten door handvatten aan te reiken aan de betrokken professionele en vrijwillige jeugdbegeleiders.

- Partners in Aalst waren de Jeugddienst, Netwerk / centrum voor hedendaagse kunst en het Stedelijke Museum. Dit resulteerde onder meer in een wijkspel en een aangepaste groepsrondeleiding in Netwerk.
- Status: Het project vond plaats op 22 juli 2012 met de kinderen van Speelplein 'De Brug' op Rechteroever, traditioneel een armere wijk in Aalst. Na een toelidend spel in de wijk bezochten de kinderen het kunstencentrum Netwerk dat in de wijk gelegen is. In 2013 kon het Stadspiratenproject niet doorgaan, maar werd vanuit de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en Speel-O-Theek het Speelpaleis een groepsuitstap met mensen in armoede naar een schattentocht van Vlieg georganiseerd.
- Effect: In totaal namen tussen de 10 en 15 kinderen deel aan het spel in 2012. De Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen ging in 2013 met 18 personen (+ twee begeleiders) op Schattentocht in het Stedelijk Museum. De Schattentocht van Vlieg wordt elk jaar georganiseerd in cultuurhuizen over heel Vlaanderen. De toeleiding hier naartoe kan het best gebeuren door de armoedepartner. Voor "Stadspiraten" is er ondersteuning vanuit CultuurNet Vlaanderen en de bestaande lokale diensten.

Getuigenis in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen: *"Mensen die niet veel deelnemen aan culturele activiteiten, willen in begin mee gaan met de groep. **Ze willen nog de groep als ondersteuning.** Misschien als ze paar keer zijn mee geweest dat ze een volgende keer apart durven gaan."*

2.3.5 Werken aan communicatie over de werking van UiTPAS

(a) UiTPASfeest

Na de lancering hielden we bij wijze van start UiTPASfeesten in de armoedeverenigingen. Daarbij communiceerden we over de UiTPAS via de infolder, seizoensfolder, UiTPASgids, UiTPASmagazine,... We informeerden mensen ook mondeling over het nieuwe systeem, de nieuwe mogelijkheden en vervolledigden de gegevens van de pashouders d.m.v. eID-registratie.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen vzw, Welzijnsschakel Ommekeer en Welzijnsschakel 't Klikk Groot-Haaltert
- Status: de UiTPASfeesten gingen door in 3 van de 4 welzijnsschakels vlak na de lancering.
- Effect:
 - 7/06/2012: UiTPASfeest Haaltert: +/- 50 aanwezigen
 - 8/06/2012: UiTPASfeest Aalst: +/- 200 aanwezigen
 - 14/06/2012: UiTPASfeest Erpe-Mere: 50-70 aanwezigen

(b) Individuele contacten tussendoor

Het individueel aanspreken en informeren van mensen over activiteiten en omruilvoordelen is een belangrijk communicatiekanaal. Mensen in armoede zijn zelf immers de beste ambassadeurs naar andere mensen in de doelgroep. Het is belangrijk tijd vrij te maken om hen te informeren en te enthousiasmeren. In Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen krijgen alle aanvragers ook een inhoudelijk toelidingsgesprek. In de andere gemeenten neemt de maatschappelijk werker van het OCMW deze taak op.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, welzijnsschakel Ommekeer, welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede.
- Status: is lopende en wordt veel herhaald.
- Effect: Het is duidelijk erg belangrijk om informatie ook mondeling te verspreiden en enthousiasme aan te wakkeren. Deze contacten leverden al concrete ideeën voor groepsactiviteiten (bv. Harmonie van Herdersem, bezoek aan het museum) en voor UiTPAS (bv. busvoordeel Palm Parkies, fysieke voordelen voor mensen in armoede) op.

Getuigenis in Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen: ***“Ik ben mee getrokken door anderen om naar het kerstconcert te gaan, anders zou ik niet gegaan zijn. Ik had er wel iets anders van verwacht. Maar het viel goed mee, het was helemaal anders dan verwacht. Alles liep heel goed aan de kassa met onze tickets met de UiTPAS aan kansentarif.”***

(c) Infomomenten naar gebruikers

In veel verenigingen vinden groeps- of ontmoetingsmomenten plaats. Een infosessie over de pas is een belangrijke manier om de mond-aan-mondreclame tussen mensen in armoede te stimuleren.

- Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en de welzijnsschakels over de omschakeling van kansenpas naar UiTPAS
29/5, 13/7, 26/10, 30/11/2012: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen
3/7, 23/8 en 6/9/2012: Welzijnsschakel Haaltert
19/6, 21/6/2012: Welzijnsschakel Erpe-Mere
27/7, 20/10, 27/11/2012, 8/1/13: Welzijnsschakel Lede
27/9/2012: alle welzijnsschakels samen

(d) Flier voor de thuisbezoeken

De UiTPAS is een goed startonderwerp voor een huisbezoek. In veel armoedeverenigingen worden vrijwilligers en beroepskrachten ingezet om de meest geïsoleerde mensen te bereiken. De directe confrontatie met de armoedesituatie wordt als bedreigend ervaren. De flier bevat info over de UiTPAS en is concreet, sober en prikkelend.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, welzijnsschakel Ommekeer, Welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede.

- Status: In gebruik sinds november '12
- Effect: werd goed ontvangen door de vrijwilligers en de mensen zelf. De flyer zelf kan eenvoudig worden aangepast om te gebruiken in andere lokale contexten.

(e) UiTPASfotostrip

Met een fotostrip willen we de werking van de UiTPAS duidelijk maken. Door de verschillende mogelijkheden en voordelen te visualiseren in een fotohandleidingsstrip kunnen hulpverleners het verhaal op een duidelijke manier brengen en eventuele taalbarrières overbruggen.

- Partners: een zo ruim mogelijk arsenaal aan welzijnsspelers: OCMW/sociaal Huis, Buurthuis Parol, Wijkgezondheidscentrum Daenshuis, Steunpunt Welzijn, Inburgering Oost-Vlaanderen, Leerpunt, Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, welzijnsschakels...
- Status: De fotostrip is klaar en werd verdeeld.
- Effect: positief onthaald: *“We zien mensen er daarna spontaan zelf in bladeren, het helpt ons echt met de uitleg.. mensen gooien het niet weg”*. Het zwembad werd bijvoorbeeld opgenomen als voorbeeldlocatie waar je de UiTPAS kan gebruiken. Tijdens de zomer hebben we dan ook een merkelijke stijging van het aantal checkins met de UiTPAS in het zwembad gezien. De uitgewerkte fotostrip kan als basis dienen voor de aanmaak van een eigen fotohandleiding in nieuwe UiTPAS-regio's.
-

Welzijnsschakel Ommekeer: *“De fotohandleiding werd gebruikt op de groentenverkoop om uitleg te geven aan mensen die het niet goed kenden en om mensen door te verwijzen”*.

Welzijnsschakel Lede: *“Ze vinden het tof, de mensen nemen het mee en het is goed voor een eerste contact. Je moet het wel zelf aanbrengen en doornemen, want mensen nemen het niet zomaar mee en kijken er niet spontaan in”*.

Maatschappelijk werker op een vormingsmoment op OCMW Aalst: *“De fotohandleiding lijkt mij een zeer handig instrument om het systeem vlot te kunnen uitleggen, wat nu een probleem is. Het is ook erg mooi gemaakt en zeer duidelijk”*.

(f) UiTPASinfopanelen

Op de grote infopanelen staan gegevens over de UiTPAS, de UiTPAS tegen kansentariaf en de mogelijkheden ervan.

- Partners: Vierdewerldgroep mensen voor mensen, welzijnsschakel Ommekeer, welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede. Sociaal Huis Haaltert, Sociaal Huis Erpe-Mere, Sociaal Huis Aalst en OCMW Lede.
- Status: De panelen zijn verdeeld en staan in het Sociaal Huis of op sociale ontmoetingsplaatsen: Vierdewerldgroep Mensen voor Mensen, Buurtfeest, infovergadering, programmavoorstelling De Werf, ... Aan de infopanelen hangen brochurehouders voor tipsblaadjes. De panelen kunnen makkelijk worden aangepast aan nieuwe UiTPASregio's.

(g) UiTPASfilmpje

Met het UiTPASfilmpje willen we de werking van de UiTPAS concreet maken, met getuigenissen en eenvoudige informatie.

- Partners: zowel UiTPAS-gebruikers als verenigingen en welzijnsdiensten (op infomomenten).
- Status: Het filmpje wordt getoond in de Vierdewerldgroep Mensen voor Mensen, op enkele scholen, Infodag Academie voor Beeldende Kunsten, in het sociaal huis, op de website van Welzijnsschakel Ommekeer, facebookpagina's, ...

(h) Case UiTPASverkoop, verdeling en spaarmogelijkheid op school:

Doel is het stigma rond kansenpassen voor leerlingen weg te werken op school. Alle leerlingen kregen een uitleg over de werking van de UiTPAS en werden geïnformeerd over de mogelijkheid tot het aanvragen van een kansentarifief (voor onder meer schooluitstappen) via het OCMW. Dit werd ook nog eens meegedeeld in een begeleidende brief aan de ouders.

- Partners: OCMW Lede en Stella Matutinacollege Lede
- Status: Alle leerlingen en leerkrachten beschikken over een UiTPAS. In totaal werden er 729 UiTPAS'en verdeeld en beschikken 9 leerlingen over een UiTPAS tegen kansentarifief.

- Effect: De verdeling van de passen door het Stella Matutinacollege aan alle leerlingen zorgde voor een nieuwe dynamiek rond de UiTPAS. Hierdoor sprong het jeugdhuis, maar ook het bestuur op de kar om de UiTPAS actief te gaan gebruiken als instrument. Door deze bredere gedragenheid vergrootte ook de communicatie over de UiTPAS sterk en zien we ook een opmerkelijke stijging van het aantal UiTPAS'en met kansentarif via het OCMW van Lede.

2.3.6 Werken aan communicatie over het aanbod van UiTPAS

(a) UiTPAS als structureel onderdeel van communicatiekanalen van sociale organisaties

De UiTPAS werd een vast item in het tijdschrift KANSEN en Ommekeer Gazet. In een vast sjabloon wordt basisinformatie en een reeks tips meegegeven. Ook werden er eenvoudige affiches gemaakt om omruilvoordelen te promoten op ontmoetingsmomenten en kwam er voor alle welzijnsschakels een facebookpagina om activiteiten te delen.

- Partners: Vierdewereldgroep mensen voor mensen, welzijnsschakel Ommekeer, welzijnsschakel 't Klikt Groot-Haaltert en Welzijnsschakel Lede.
- Status: geïntegreerd in het tijdschrift KANSEN (Aalst) en Ommekeer Gazet (Erpe-Mere). In Lede is de UiTPAS een vast item in de maandelijkse nieuwsbrief. In Haaltert is er nog geen volwaardig tijdschrift maar wordt er geregeld een zending verstuurd vanuit het Sociaal Huis. Opname in facebookpagina's: Aalst sinds 18 oktober 2011 (<https://www.facebook.com/vierdewereldgroepaalst>), Erpe-Mere sinds 20 september 2012 (<https://www.facebook.com/welzijnsschakelommekeervzw>), Haaltert sinds 28 september 2012 (<https://www.facebook.com/groups/500038240007020/>), Lede sinds 21 december 2012, (<https://www.facebook.com/welzijnsschakellede>)
- Effect: Op deze manier werd bijvoorbeeld actief gecommuniceerd over carnavalsruilvoordelen in het museum (12 verzilveringen door mensen in armoede), het aanbod van de musical Annie (met ongeveer 50-60 geïnteresseerden die daarop reageerden en 20 maximaal toegelaten participanten), 614 schaatsbeurten tegen kansentarif, ...

Uit de focusgroep met mensen in armoede: *“Jongeren zijn actief via Facebook en wensen een weekoverzicht van de activiteiten op dit sociaal medium”.*

Getuigenis Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen: *“Ik ben naar Frank Valentino geweest in de Toekomst. Dat was zeer leuk. Ik heb die **informatie gekregen via de Vierdewereldgroep**. Zelf ga ik niet snel opzoek naar informatie. Ik ga meestal naar activiteiten die ik via anderen of via de Vierdewereldgroep opvang.”*

(b) UiTPAS-Tips Rapport

Het aanbod dat toegankelijk is met de UiTPAS wordt ingevoerd in de UiTdatabank. Dat betekent dat deze informatie verspreid wordt op verschillende websites (waaronder UiTinVlaanderen.be en UiTPAS.be) en in de lokale UiTagenda's van steden en gemeenten.

Omdat mensen in armoede deze websites vaak minder snel bezoeken (wegens geen internet, niet op de hoogte zijn van het bestaan ervan, etc.), willen we informatie over het UiTPASaanbod beschikbaar stellen op plaatsen waar mensen in armoede vaak komen, zoals dienstencentra, sociale restaurants, het OCMW, buurtwerkingen, armoedeverenigingen, Huis van het Nederlands, ...

Het UiTPAS-TipsRapport is een selectie van laagdrempelig aanbod uit de UiTdatabank, vormgegeven in een sjabloon. Door dit proces te automatiseren kan het rapport eenvoudig elektronisch worden verspreid en ter plekke worden afgedrukt.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen, Speel-O-Theek Het Speelpaleis, LDC De Toekomst, LDC De Maretak, WGC Daenshuis, Wereldhuis, Kinderopvang 't Boompje, SWP De Loods, CVO De Handelsschool OCMW Lede, Sociaal Huis Haaltert, Sociaal Huis Erpe-Mere, Welzijnsschakel Lede, Welzijnsschakel Haaltert en Welzijnsschakel Ommekeer.
- Status: De brochurehouders werden verspreid bij 15 organisaties die maandelijks tips verspreiden aan hun publiek.
- Effect: positief onthaald. In Haaltert werd het laatste Parkconcert bekend gemaakt in de folderhouder en zagen we de eerste 6 check-ins van mensen in armoede uit Haaltert op de Parkconcerten. Het genereren van het rapport kan het best gebeuren bij de lokale armoedepartner die binnen de eigen werking sowieso zal communiceren over het UiTPAS-aanbod. Bij de laatste film van Netwerk die mee werd gecommuniceerd waren er 5 participaties van mensen in armoede waar er normaal slechts 1 tot 2 zijn.

Uit de focusgroep met mensen in armoede: *“Een weekoverzicht om aan de koelkast te hangen en een beknopt overzicht per post zouden handig zijn”*

Welzijnsschakel Lede: *“Toen ik het in mijn mailbox kreeg heb ik het bekeken en dat is zeer duidelijk. We hebben het doorgemaid aan alle mensen waarvan we een e-mailadres hadden”.*

Speel-O-Theek het Speelpaleis: *“De blaadjes worden vlot meegenomen en we geven ze ook actief mee aan mensen in armoede”*

Mail van het wereldhuis op 27/9 : *“Kan je ons ook zo'n Tipsblaadje-pdf bezorgen voor oktober? Het werkt goed om mensen tips mee te geven.”*

(c) UiTPASgids met toeleidingsinformatie

De UiTPASgids geeft een overzicht van alle organisaties die de UiTPAS aanvaarden. Dit overzicht werd voor de heruitgave extra bijgestuurd met concrete toeleidingsinformatie en een betere gebruiksvriendelijkheid voor mensen in armoede.

- Partners: Vierdewereldgroep mensen voor mensen, welzijnsschakel Ommekeer en alle meewerkende aanbieders van vrije tijd, Stad Aalst.
- Status: De nieuwe UiTPASgids werd half april opgestuurd naar alle gezinnen met een UiTPAS tegen kansentarium. In totaal ging dit over ongeveer 1.000 gezinnen
- Effect: Alle informatie (contactgegevens, omschrijving, prijzen, beelden, ...) bestond voorheen veel meer gefragmenteerd. De volledigheid van deze informatie groeit met elke editie. Het bundelen van alle UiTPAS-organisaties kan gebeuren door de lokale armoedepartner. In Aalst startte de jeugddienst met 'Een vrijetijds-atlas voor anderstalige jongeren' een vergelijkbaar initiatief waardoor synergieën mogelijk worden voor een compacte UiTPAS-Gids.

Welzijnsschakel Ommekeer: *“De UiTPAS-gids kan gebruikt worden om aanbod te kiezen binnen Aalst voor de groepsuitstappen. Nu het aanbod is opengetrokken over de gemeentegrenzen heen, zijn er heel wat nieuwe aanbieders die we nog niet kennen. In de werkgroep ontspanning kunnen we op zoek gaan naar nieuwe uitstappen.”*

Uit de focusgroep met mensen in armoede: *“De UiTPAS-gids wordt unaniem informatief goed bevonden. Men vindt er alles in terug. Er is wel een algemene consensus over het feit dat er een nood aan meer uitleg is voor mensen met een gemis aan culturele achtergrond”*

(d) Raamafficheproject

Een divers publiek van inwoners uit een wijk engageert zich om naar een aantal activiteiten te gaan in de wijk en daarvoor reclame te maken via een raamaffiche waarop naast hun foto de UiTPAS en de activiteit waar ze heengaan staan. Deze activiteiten worden regelmatig geactualiseerd en vervangen om mensen in een vertrouwde omgeving door 'bekende en gelijkgezinde' mensen uit de wijk te laten informeren. We werken hiervoor samen met de welzijnsverenigingen op de wijk Rechteroever in Aalst.

- Partners: Welzijnsorganisaties op Rechteroever met o.m.: wijkmanager Joke Van De Velde, Buurthuis Parol, Samenlevingsopbouw vzw, SWP De Loods, Jongeren Ontmoetings Centrum, Uit De Marge vzw, ...
- Status: We vonden elf mensen bereid om deel te nemen aan het project waarvan de ene helft mensen in armoede en de andere helft met een UiTPAS zonder kansentarium. In totaal zetten zij 22 activiteiten in de kijker via de raamaffiches en enkele ook via het stedelijk infoblad Denderend Aalst.
- Effect: Eind december volgt een evaluatie van dit project. In Oostende werd een vergelijkbaar ambassadeur-project uitgetest. De raamaffiches kunnen ook een verlengde zijn van het Lokale Helden-Project dat in een aantal gemeenten loopt.

(e) Gerichte SMS-acties en specifieke elektronische nieuwsbrief

We experimenteerden onder andere met SMS-acties voor een omruilvoordeel op 'Cirk!'. Bij de heraanvraag van het kansentariaf vragen we de pashouder of hij op de hoogte wil gehouden worden van tips of acties per e-mail of sms zodat we dit jaar nog enkele SMS-acties kunnen doen.

- Partners: Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen en Welzijnsschakel Ommekeer.
- Status: één keer gebruikt specifiek voor toeleiding (verlenging kansentariaf) en drie keer voor info over UiTPAS die interessant is voor mensen in armoede: voordeel Cirk, 1 jaar UiTPAS-film en busvoordeel.
- Effect: Er wordt op gereageerd: mensen bellen om zich daadwerkelijk in te schrijven (+/- 10 inschrijvingen via telefoon/sms). Op Cirk kwamen mensen zich aanmelden met de SMS om te vragen wat er te doen was. Het vragen van de toestemming om te mailen of SMS'en kan op het aanvraaggesprek van de UiTPAS gebeuren. Het uitsturen van de SMS kan via de lokale armoedepartner gebeuren. Belangrijk is dat dit gratis is voor mensen in armoede.

Uit de focusgroep met mensen in armoede: *“Ouderen zouden het appreciëren een sms te ontvangen met een bepaald voorstel”*

2.5 Opedane ervaringen en suggesties naar de toekomst toe

UiTPAS-systeem verhoogt correcte retributies

Het Cultuurcentrum De Werf beschikt over een eigen ticketingsysteem waarin ze ook de UiTPAS-nummers met kansentariaf noteren bij een ticketreservatie. Het UiTPAS-systeem voorziet in een herkenning van de pashouder, of die recht heeft op het kansentariaf en of die reeds een ticket kocht. Het belang van een geïntegreerd systeem werd duidelijk toen in een tussentijds rapportagedocument toegekende kansentariafen naar boven kwamen ten bate van mensen die er geen recht (meer) op hadden of reeds een ticket hadden gekocht. Ook ontbraken enkele registraties. Niet werken met de UiTPAS-applicatie zou maximaal vermeden moeten worden. Mogelijk moet dit als voorwaarde worden meegenomen om als aanbieder in het project te stappen.

Mobiliteitsdrempel is complex

Mobiliteit bleek een enorme drempel op de ontmoetingsmomenten met mensen in armoede en uit gesprekken met de armoedeverenigingen. Afgelopen zomer konden mensen voor 5 punten meerijden met een shuttlebus naar de - in de regio heel populaire - Parkconcerten in Aalst. Dit communiceerden we via de gemeentelijke infobladen, infobladen van de welzijnsschakels, flyers die op ontmoetingsmomenten werden uitgedeeld bij minstens 15 verenigingen, een elektronische nieuwsbrief, een SMS kort vooraf en via de website www.uitpas.be. Ook vanuit de Vierdewereldgroep Mensen voor Mensen werd de dag zelf nog een belronde georganiseerd.

In totaal schreef één iemand zich in. De aanpak van dit mobiliteitsprobleem lijkt dus allerminst evident. Samen met Mobikansen van Mobiel 21 vzw worden de noden en oplossingen verder onderzocht. Er wordt nu verder ingezet op meer persoonlijk vervoer via vrijwilligers en taxi's, ...

Fysieke voordelen slaan aan

Mensen in armoede hebben met hun UiTPAS recht op het kansentarief. Financiële voordelen in ruil voor punten slaan bij hen vaak niet aan, omdat het voordeel al bij al beperkt blijft of niet compatibel is met het kansentarief.

Wel zien we dat fysieke voordelen mensen in armoede aanspreken: verrassingsvoordelen, drankbonnetjes, jongleerballetjes, carnavalsmedailles,... Deze voordelen blijken echte incentives om te sparen. Participatiebevordering blijft echter steeds de centrale doelstelling. Er moet een heldere link verzekerd blijven tussen vrijetijdsparticipaties, spaarmomenten en aangeboden ruilvoordelen.

Automatische verlenging een must voor volwaardige participatie van de doelgroep

Meer dan 1.000 mensen hebben momenteel een UiTPAS met kansentarief die niet meer actief is. Niet omdat ze niet meer arm zijn, maar omdat deze mensen zich na een jaar nog niet opnieuw tot bij de bevoegde diensten verplaatsten voor een gesprek en nazicht of ze nog gerechtigd zijn. Om mensen aan te zetten om zich aan te melden, wordt niet alleen het kansentarief maar ook de mogelijkheid tot sparen gedesactiveerd. Na een nieuw contact wordt de UiTPAS ofwel verlengd, of vervangen door een algemene UiTPAS zonder kansentarief.

Deze jaarlijkse controle is voor veel mensen in armoede een hoge drempel, waardoor ze van participatiekansen verstoken blijven. Een evolutie naar een automatische verlenging zou het recht op vrije tijd toegankelijker maken. Hiervoor moeten duidelijke criteria vastgelegd worden en is een duidelijke afbakening van de doelgroep mensen in armoede nodig. Het OMNIO-statuut is zo'n duidelijke richtlijn, maar maakt het systeem toegankelijk voor een erg omvangrijke groep. In de komende weken gaan de verschillende betrokken stakeholders hierover in overleg.

Een ander argument om naar een aangepast proces te gaan betreft de verwarring en gêne die heerst aan de kassa wanneer baliebediende en pashouder moeten vaststellen dat de kaart op inactief staat. Dit soort situaties zorgt voor slechte ervaringen met vrijetijdsparticipatie en moet maximaal vermeden worden.

Uit de focusgroep met mensen in armoede: "De UiTPAS moet automatisch worden toegekend en dit op basis van de beschikbare financiële gegevens in computers. Ook moet er ruimte zijn voor individuele situaties (plotse gevallen met zware financiële repercussies). Ook wordt er duidelijk gesteld dat de financiële grens voor het toekennen van de UiTPAS omhoog moet. Geïsoleerde kansarmen worden nog onvoldoende bereikt. Hiervoor is echter geduld nodig en

deze mensen dienen herhaaldelijk gecontacteerd te worden alvorens deze daadwerkelijk gaan participeren. “

Mensen in armoede bereik je on- en offline

Uit een aantal bevestigingen bleek 15-25% van de mensen in armoede niet over een computer met internet te beschikken. Hierbij hebben we geen zicht op de gebruiksgraad en de vaardigheden van de mensen die wel over een computer met internet beschikken. Toch stellen we vast op facebookpagina's en via registraties op www.uitpas.be (248 registraties van mensen in armoede) dat een duidelijke website ook heel wat specifieke informatie tot bij mensen in armoede brengt. Daarnaast blijkt ook dat goed verspreid drukwerk, zoals het gemeentelijk informatieblad en flyers van armoedeverenigingen, actief wordt gelezen. De voornaamste conclusie lijkt dat mensen in armoede de communicatie over UiTPAS en vrije tijd actief toegestuurd moeten krijgen (on- en offline), meer dan dat mensen er zelf actief naar op zoek gaan. Ook een gratis SMS blijkt daartoe een zeer laagdrempelig communicatie-instrument.

2.6 Besluit met betrekking tot de kansenwerking van UiTPAS

"Sinds de opstart van de UiTPAS zijn het OCMW, de gemeente en Welzijnsschakel geen eiland meer die op zichzelf functioneren. Integendeel, er wordt onmiddellijk met elkaar contact opgenomen voor vragen of doorverwijzingen."

OCMW-medewerker Sam Daelman, Lede

De sterke bestaande werking met de kansenpas was een vruchtbare bodem voor de introductie van de UiTPAS bij mensen in armoede. De nieuwe mogelijkheden van de UiTPAS worden opgepikt maar vragen een heldere, integrale en continue communicatie.

De UiTPAS zal nooit voldoende zijn om iedereen te laten participeren aan het vrijetijdsaanbod. Er is nood aan toeleiding die inzet op de verschillende drempels waarbinnen de UiTPAS een herkenbare en instrumentele rol kan spelen. Armoedeverenigingen die actief zijn binnen een lokaal netwerk lijken het best geplaatst om deze rol op te nemen, mits ze daartoe de middelen en mogelijkheden krijgen.

De openstelling van het regionale aanbod voor mensen in armoede is waardevol voor inwoners van de kleinere gemeenten. Zo zagen we al de eerste participaties tegen kansentarief van Aalstenaars in de Volkskring in Lede, deelnames van Haaltertse jongeren aan een sportkamp in Aalst, werden er fietsen ontleend in De Fietserij door mensen van Erpe-Mere en gespeeld in Rollerland door mensen uit alle deelnemende gemeenten. Ook principieel en voor de communicatie ("Alles is toegankelijk") is dit erg waardevol.

Specifieke omruilvoordelen voor mensen in armoede zoals bijvoorbeeld een voordeel op een activiteit van de armoedevereniging zijn een ideale kennismaker met het puntensysteem. Omruilvoordelen die inzetten op drempels zoals vervoer naar huis of laagdrempelige voordelen zoals een leuk gadget worden zeker gesmaakt en benut door mensen in armoede.

Door terugkerende informatie- en overlegmomenten zijn stappen gezet in gedragenheid door welzijnsactoren, cultuuraanbieders én gemeentelijke diensten, maar een structurele dialoog blijft nodig in functie van drempelverlagende initiatieven naar activiteiten. Hiervoor zijn vormingsmomenten door armoedeverenigingen en een foto-expo rond drempels uitgewerkt. De steunpunten van de cultuuraanbieders bespreken in de werkgroep Toeleiding op het departement hoe ze een ondersteunende rol kunnen opnemen in dit drempelverlagend verhaal naar mensen in armoede.

UiTPAS wordt positief onthaald door mensen in armoede door zijn niet-stigmatiserend opzet. UiTPAS is een nieuwe naam met een positieve dynamiek en zorgt voor vereenvoudiging naar één duidelijk systeem, zowel voor de doelgroep mensen in armoede, als voor de welzijnsactoren en partnerorganisaties.

Mensen in armoede blijven moeilijk bereikbaar via massacommunicatiekanalen zoals infomagazines, internet, nieuwsbrieven, ... en gaan ook niet op actief op zoek naar informatie over het vrijetijdsaanbod. Ze hebben nood aan specifieke initiatieven om de UiTPASinformatie te kunnen ontvangen en gebruiken.

De lancering van de UiTPAS maakte een dynamiek los bij alle betrokken stakeholders om verder in dialoog te gaan over drempelverlagende toeleidingsinitiatieven. Door de concrete toepasbaarheid van het instrument UiTPAS in verschillende methodieken en projecten verbreedde het draagvlak bij alle betrokkenen om ermee aan de slag te gaan. Deze sterkere gedragenheid zorgt voor een grotere visibiliteit, draagt bij aan het wegwerken van het stigma en leidt uiteindelijk tot een toegankelijke vrije tijd voor iedereen.